

מהעולם - לא צריך, שהרי המח והקלפה שלו הנה. הקדים המח, שכתוב היטיבה ברצונך את ציון - בהתחלה, ואחר כך תבנה חומות ירושלים. אותה חומה החיצונית, שהיא קלפה, שלו היא ממש, שכתוב (זכריה ב) ואני אהיה לך נאם ה' חומת אש סביב. אני ולא הצד הרע.

ישראל הם המח העליון של העולם. ישראל עלו במחשבה בתחלה. העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שהם קלפה, הקדימו, שכתוב (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. ועתיד הקדוש ברוך הוא להקדים את המח בלי קלפה, שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. המח קודם לקלפה. ואף על גב שהמח יעמד בלי קלפה, מי הוא שיושיט יד לאכל ממנו? משום שכל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ה'.

באותו זמן, (תהלים נא) אז תחפץ זכחי צדק. היות שהרי אז יתחבר הכל בחבור אחד, ויהיה השם שלם בכל תקונו, ואז תקרבן יהיה שלם לה' אלהים. שעכשו אלהים לא מתחבר לקרבן, שאלמלא התחבר בו, כמה אלהים יעלו אזנים להתחבר לשם. אבל פאותו זמן, (שם פו) כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך. ואין אלהים אחר.

ובאותו זמן כתוב, (דברים לב) ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי. (ראו עתה) ראו כי אני הוא גדול, מה זה עתה? אלא שלא היה קדם לכן, ובאותו זמן זה יהיה. אמר הקדוש ברוך הוא, עתה ראו מה שלא יכלתם לראות מקדם לכן.

כי אני אני, למה פעמים? אלא

חומות ירושלים. ההיא חומה דלבר, דאיהי קליפה, דיליה היא ממש. דכתיב, (זכריה ב) ואני אהיה לך נאם יי' חומת אש סביב. אני ולא סטרא בישא.

ישראל, אינון מוחא, עלאה דעלמא. ישראל סליקו במחשבה בקדמיתא, עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, דאינון קליפה, אקדימו. דכתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. וזמין קדשא בריך הוא, לאקדמא מוחא, בלא קליפה. דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, מוחא קדים לקליפה. ואף על גב דמוחא יקום בלא קליפה, מאן הוא דיושיט ידא למיכל מגייה, בגין, (ירמיה ב) דכל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'.

בההוא זמנא, (תהלים נא) אז תחפץ זכחי צדק. בגין, דהא פדין, יתחבר פלא בחבורא חדא, ויהא שמא שלים בכל תקוניה. וכדין קרבנא להוי שלים, ליי' אלהים. דהשתא אלהים לא אתחבר לקורבנא, דאלמלא אתחבר ביה, כמה אלהים יסלקון אודנין לאתחברא תמן. אבל בההוא זמנא, (תהלים פו) כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך. ואין אלהים אחרא.

ובההוא זמנא כתיב, (דברים לב) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי (ראו עתה) ראו כי אני הוא סגי, מאי עתה. אלא דלא היה קדם לכן, ויהוא זמנא ליהוי. אמר קדשא בריך הוא, עתה ראו, מה דלא תיכלון למיחמי מקדמת דנא.

כי אני אני, תרי זמני אמאי. אלא לדייקא, דהא לית תמן אלהים, אלא הוא. דהא

כדי לדיק, שהרי אין שם אלהים, אלא הוא. שהרי כמה פעמים שנאמר אני פעם אחת ולא יותר, והיה שם הצד האחר. אבל עכשו אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שהרי כל הצד האחר העבר, ודוקא אני אני.

אני אמית ואחיה. עד עכשו המח היה מן הצד האחר. מפאן והלאה, אני אמית ואחיה. מפאן שבאותו הזמן, כל אותם שלא טעמו טעם המות - ממנו יהיה להם מות, ויקים אותם (מיד). למה? כדי שלא תשאר מאותה הזקמה בעולם כלל, ויהיה עולם חדש במעשי ידי הקדוש ברוך הוא.

ואם אמר יאמר וגו' לא אצא חפשי, כמו שנתבאר, אז פוגם אותו בפגם. אם בגפו יבא, מה זה בגפו שנינו, פתרגומו - לבדו. יפה הוא. אבל הרי שנינו, כל העולם לא עומד אלא על סנפיר אחד של לויתן.

וסוד זה, בשעה שעומדים זכר ונקבה, שזכר ונקבה ברא אותם הקדוש ברוך הוא, ובכל מה שהולכים, העולם מודעוץ, ואלמלא שפרס הקדוש ברוך הוא את הזכר וצנן את הנקבה, היו מחריבים את העולם, ועל כף לא עושים תולדות. (ומי שלא עושה תולדות בגפו) אם בגפו יבא, תחת אותו סנפיר שלא עושה תולדות נכנס. והואיל וכן בגפו יצא, לשם נדחה, ולא נכנס לפרגוד כלל, ונדחה ונטרד מאותו העולם. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

בא וראה מה פתוב, (ויקרא ב) ערירים ימתו. ערירים (פתוב) - כלל של זכר ונקבה. בסוד של זכר נכנס, ובסוד של נקבה יצא. נכנס בזה ויוצא בזה. וזהו מקום שנדבק בו באותו העולם, שהרי

כמה זמנין, דאתמר אני זמנא חדא, ולא יתיר, והיה תמן סטרא אחרא. אבל השתא אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דהא כל סטרא אחרא אתעבר, ודייקא אני אני.

אני אמית ואחיה, עד השתא מותא הות מסטרא אחרא, מפאן ולהלאה, אני אמית ואחיה, מפאן דבההוא זמנא, כל אינון דלא טעמי טעמא דמותא. מניה תהא לון מותא, ויקים לון (מיד). אמאי. בגין דלא ישתאר מההוא זמנא בעלמא כלל, ויהא עלמא חדתא, בעובדי ידוי דקודשא בריך הוא.

ואם אמר יאמר וגו' לא אצא חפשי. (שמות כא) כמה דאתמר פדין פגים ליה פגמו. אם בגפו יבא, מהו בגפו. תנינן, פתרגומו, בלחודוי. יאות הוא. אבל הא תנינן, כל עלמא, לא קאים, אלא על גפא חדא, דלויתן. ורזא דא, בשעתא דקיימא דכר ונוקבא, דדכר ונוקבא ברא לון קדשא בריך הוא, ובכל מה דאזלין, עלמא מזדעזעא, ואלמלא דסרס קדשא בריך הוא דכורא, וצנן ית נוקבא, הוו מטשטשין עלמא. ועל דא לא עבדין תולדין, (ד"א ומאן דלא עבד תולדין בגפו) אם בגפו יבא, תחות ההוא גפא, דלא עבד תולדין עאל. והואיל וכן, בגפו יצא, לתמן אתדחא, ולא עאל לפרגודא כלל, ואתדחא ואטריד מההוא עלמא. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

תא חזי, מה כתיב, (ויקרא ב) ערירים ימותו, ערירים (כתיב) כלל דכר ונוקבא. ברזא דדכורא עאל, וברזא דנוקבא יפוק. עאל בהאי, ויפוק בהאי. והאי איהו אתר, דקא אתדבק ביה בההוא עלמא, דהא קדשא בריך הוא לא בעי דיעול קמיה,